

Teza: rozliczenie z klientem.

Obwiniony po otrzymaniu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na swój rachunek bankowy powinien nie tylko powiadomić o powyższym klientów, ale także dokonać stosownego rozliczenia, w szczególności jeżeli wcześniej otrzymał należne honorarium. Brak pisemnej umowy z klientami stanowi okoliczność obciążającą obwinionego.

Sygn. akt WO-56/19

ORZECZENIE

z dnia 5 lipca 2019 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Stefan Mazurkiewicz

Sędziowie: SWSD Piotr Trębicki, SWSD Sławomir Bereza - sprawozdawca

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Bogusławy Boyen

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 lipca 2019 r. sprawy radcy prawnego B. T.,

obwinionego o czyny z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 12 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 12 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołania obwinionego B. T. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Zielonej Górze z dnia 11 stycznia 2019 r. wydanego w sprawie o sygn. akt Do 38/18,

orzeka:

I.

zmienia zaskarżone orzeczenie w pkt 1 w ten sposób, że uniewinnia obwinionego B. T.;

II.

uchyla zaskarżone orzeczenie w części orzekającej o karze łącznej;

III.

utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie w pozostałym zakresie;

IV.

zasądza od obwinionego B. T. koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej kwocie 1.000,00 zł (słownie złotych: jeden tysiąc złotych) płatne na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych.

Uzasadnienie

W dniu 3 stycznia 2017 r. wpłynęła do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Zielonej Górze skarga Z. J. (1) na postępowanie radcy prawnego B. T.. Następnie w dniu 5 stycznia 2017 r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Zielonej Górze wpłynęła skarga Pani A. L. (1) na postępowanie radcy prawnego B. T., która zawierała tożsame zarzuty odnośnie radcy prawnego, jak w przypadku skargi Z. J. (1). Postanowieniami z dnia 10 maja 2017 r., sygn. akt R.D. 5/2017 oraz R.D. 6/2017, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Zielonej Górze wszczęła dochodzenia przeciwko radcy prawnemu B. T. w związku z podejrzeniem popełnienia przez niego czynów stanowiących przewinienia dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6, art. 12 ust. 1, art. 15 ust. 1 i 2, art. 43 ust. 2 i art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do Uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. Podstawą faktyczną wszczęcia dochodzenia było wskazanie w zawiadomieniach Pana Z. J. (1) i Pani A. L. (1), iż radca prawny B. T. pobrał zasądzone na ich rzecz koszty sądowe, podając swój numer konta do dokonania zapłaty przez przeciwnika procesowego, a także nie dokonał zwrotu pobranych kwot, pomimo wezwań ze strony skarżących. Ponadto w zawiadomieniu Pan Z. J. (1) podniósł, iż radca prawny przekazał mu kserokopię dokumentu zawierającego dane osobowe (imię, nazwisko i numer PESEL) innych klientów.

Postanowieniem z dnia 21 lutego 2018 r. sprawy obojga pokrzywdzonych zostały połączone do wspólnego prowadzenia pod sygn. akt R.D. 5/2017. W oparciu o okoliczności ustalone w toku przeprowadzonego dochodzenia Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Zielonej Górze w dniu 29 maja 2018 r. wydała postanowienie o częściowym umorzeniu dochodzenia, tj. w części dotyczącej zarzutu ujawnienia przez radcę prawnego B. T. danych osobowych klientów wobec osób nieuprawnionych.

Postanowieniem z dnia 29 maja 2018 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Zielonej Górze przedstawiła radcy prawnemu B. T. zarzuty, że:

I.

wykonując zawód radcy prawnego dopuścił się postępowania sprzecznego z zasadami etyki polegającego na niezachowaniu należytej staranności, rzetelności i uczciwości poprzez wskazanie - bez upoważnienia Z. J. (1) i A. L. (1), w wezwaniu predelegacyjnym z dnia 23.09.2015 roku i we wniosku egzekucyjnym z dnia 30.09.2015 roku (wszczynającym postępowanie egzekucyjne pod sygn. akt Km 2094/15), własnego rachunku bankowego, zamiast rachunku bankowego reprezentowanych wierzycieli, jako właściwego do dokonania zwrotu zasądzonych kosztów procesu, tj. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 06.07.1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 1870 z późn. zm.) w związku z art. 6 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (przyjętego Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22.11.2014 r.),

II.

wykonując zawód radcy prawnego dopuścił się postępowania sprzecznego z zasadami etyki polegającego na niezachowaniu należytej staranności, rzetelności i uczciwości w rozliczeniach z klientami poprzez niepoinformowanie Z. J. (1) i A. L. (1) o otrzymaniu w dniu 23.10.2015 roku zasądzonych na ich rzecz kosztów procesu i nierozliczenie się z pobranych kosztów, mimo kierowanych pod jego adresem wezwań, tj. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 06.07.1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 1870 z późn. zm.) w związku z art. 6 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (przyjętego Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22.11.2014 r.),

III.

wykonując zawód radcy prawnego dopuścił się postępowania sprzecznego z zasadami etyki i godnością zawodu poprzez naruszenie granic wypowiedzi w piśmie z dnia 30.04.2017 roku, skierowanym do Z. J. (2), polegające na groźeniu postępowaniem karnym w przypadku niezrealizowania przez Z. J. (2) oczekiwań dotyczących pisemnych

przeprosin i zapłaty wskazanego zadośćuczynienia na rzecz organizacji pożytku publicznego, tj. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 06.07.1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 1870 z późn. zm.) w związku z art. 6, art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (przyjętego Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22.11.2014 r.).

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Zielonej Górze złożyła do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego wniosek o ukaranie z dnia 19.09.2018 roku wobec radcy prawnego B. T., wskazując w uzasadnieniu, iż w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego obwiniony, wykonując zawód radcy prawnego, dopuścił się zarzucanych mu czynów. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wniosła o ukaranie radcy prawnego karami nagany oraz karą pieniężną, orzeczenie obowiązku przeproszenia pokrzywdzonych, a także obciążenie kosztami postępowania dyscyplinarnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Zielonej Górze orzeczeniem z dnia 11 stycznia 2019 r., sygn. akt Do 38/18, uznał obwinionego radcę prawnego B. T. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów, przy czym w opisie kwalifikacji czynów uznał, iż obwiniony dopuścił się przewinień dyscyplinarnych:

1)

z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6.07.1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 12 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego wprowadzonego uchwałą Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego - w zakresie czynu opisanego w pkt. I - i za to na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wymierzył obwinionemu karę nagany;

2)

z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6.07.1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 12 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego wprowadzonego uchwałą Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego - w zakresie czynu opisanego w pkt. II - i za to na podstawie art. 65 ust. 1 pkt i ust. 2ba ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wymierzył obwinionemu karę pieniężną w wysokości 3.500 zł (trzy tysiące pięćset złotych);

3)

z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6.07.1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego wprowadzonego uchwałą Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy prawnego - w zakresie czynu opisanego w pkt. III - i za to na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wymierzył obwinionemu karę nagany.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Zielonej Górze kary wymienione w pkt 1 i 3 połączył i wymierzył jako karę łączną karę nagany. Ponadto obwiniony został obciążony kosztami postępowania w wysokości 2.000 zł (dwa tysiące złotych).

U podstaw ww. orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego legły poczynione na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego ustalenia, oparte przede wszystkim na dowodach z dokumentów oraz zeznań pokrzywdzonych i świadka I. J., zgodnie z którymi w dniu 21.06.2012 roku A. L. (1) powierzyła prowadzenie sprawy adwokatowi (obecnie wykonującemu zawód radcy prawnego) B. T. i udzieliła pełnomocnictwa „w sprawie o naruszenie dóbr osobistych oraz nieruchomości położonej w R. i kwestii z tym związanych” przeciwko J. K.. Następnie w dniu 01.07.2012 r. pełnomocnictwa B. T. udzielił Z. J. (1).

Sprawa toczyła się w pierwszej instancji przed Sądem Okręgowym w Zielonej Górze I Wydziałem Cywilnym pod sygn. akt I C 232/12, a w drugiej instancji przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu Wydział I Cywilny pod sygn. akt I ACa 407/15. Sprawa zakończyła się wyrokiem oddalającym powództwo i zasadzającym na rzecz A. L. (1) i Z. J. (1) solidarnie zwrot kosztów procesu w kwocie 4.161,44 zł za I instancję i kwoty 408,74 zł dla każdego ze skarżących

tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. Wyrok II instancji uprawomocnił się z dniem 23.09.2015 roku. Strony nie zawarły pisemnej umowy ustalającej zasady reprezentowania w sądzie i wysokość wynagrodzenia. Radca prawny ustalił wynagrodzenie za prowadzenie sprawy na etapie sądowym w wysokości 1.200,00 zł od każdego z pokrzywdzonych. Kwota ta miała obejmować wszystkie czynności radcy prawnego do prawomocnego zakończenia postępowania sądowego.

Radca prawny pobrał od każdego pokrzywdzonego kwotę 1.200,00 zł, następnie po 400 zł za przyjazd do miejscowości Rybaki oraz trzy razy po 200 zł za udział w rozprawach przed Sądem Okręgowym w Zielonej Górze, I Wydziałem Cywilnym, w sprawie sygn. akt I C 232/12, a także po 150 zł za udział w rozprawie apelacyjnej przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu, Wydział I Cywilny, sygn. akt I ACa 407/15. Łącznie od każdego z pokrzywdzonych radca prawny pobrał kwotę po 2.350,00 zł. Kwota ta miała być według zapewnień radcy prawnego zwrócona przez powoda w razie oddalenia powództwa. Po rozprawie apelacyjnej radca prawny B. T. poinformował pokrzywdzonych, że apelacja Johanna K. została oddalona i zasądzone koszty sądowe, ale powód ma możliwość złożenia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego. W dniu 30.09.2015 r. do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Krośnie Odrzańskim R. H. wpłynął wniosek radcy prawnego B. T. o wszczęcie egzekucji w imieniu Z. J. (2) i A. L. (1). Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt Km 2094/15. Radca prawny wskazał swój rachunek bankowy do przekazania wyegzekwowanych na rzecz wierzycieli kosztów procesu. Do wniosku zostało załączone wezwanie przedegzekucyjne z dnia 23.09.2015 roku. Wezwanie dotyczyło kwoty 5.049,64 zł, w tym kosztów postępowania w I instancji - 4.164,64, kosztów postępowania w II instancji - 816,00 zł i kosztów postępowania klauzulowego - 72,00 zł. Radca prawny wskazał swój rachunek bankowy do dokonania zapłaty wskazanych w wezwaniu kosztów.

W dniu 23.10.2015 roku na rachunek radcy prawnego wpłynęła kwota 5.049,64 zł. Postanowieniem z dnia 14.01.2016 roku komornik ustalił koszty postępowania egzekucyjnego i przyznał koszty zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym. Przyznane koszty zastępstwa w egzekucji w kwocie 387,48 zł zostały przekazane na rachunek radcy prawnego w dniu 09.11.2015 roku. Radca prawny B. T. nie poinformował pokrzywdzonych o prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie z powództwa Johanna K. i dokonaniu zapłaty kosztów sądowych zasądzonych na ich rzecz. Nie rozliczył się również z pobranych kosztów sądowych. Pokrzywdzeni dowiedzieli się o zakończonym postępowaniu sądowym dopiero po kilku miejscach, w grudniu 2016 roku, po otrzymaniu, na złożone żądanie, odpisu wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze. O treści wyroku Z. J. (1) dowiedział się samodzielnie, ponieważ radca prawny nie przekazał pokrzywdzonym informacji o zakończeniu postępowania ani też odpisu wyroku. Informację o zwrocie kosztów sądowych od Johanna K. pokrzywdzeni uzyskali od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Krośnie Odrzańskim R. H..

W dniu 18 grudnia 2016 roku pokrzywdzony Z. J. (1) wezwał radcę prawnego do zapłaty na jego rzecz kwoty 2.489,46 zł tytułem zasądzonych kosztów procesu w sprawie o naruszenie dóbr osobistych. Pokrzywdzona A. L. (1) wystąpiła o zwrot pobranych przez pełnomocnika kosztów sądowych pismem z dnia 18 grudnia 2016 roku. Radca prawny odmówił zapłaty przedmiotowych należności.

W piśmie z dnia 30.04.2017 roku radca prawny B. T. wezwał pokrzywdzonego Z. J. (1) do pisemnych przeprosin i zapłaty zadośćuczynienia. W piśmie radca prawny wskazał, iż w przypadku niezrealizowania żądań skieruje do Sądu Rejonowego w Krośnie Odrzańskim II Wydziału Karnego prywatny akt oskarżenia z zarzutem zniesławienia.

W tak ustalonym stanie faktycznym Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w Z. uznał radcę prawnego za winnego zarzucanych mu we wniosku o ukazanie czynów.

Od powyższego orzeczenia odwołanie złożył obwiniony B. T.. Obwiniony zaskarżył orzeczenie w całości, podnosząc następujące zarzuty:

1.

błąd w ustaleniach faktycznych sprawy przyjętych za postawę orzekania i w oczywisty sposób mający wpływ na treść orzeczenia poprzez przyjęcie przez Sąd Dyscyplinarny błędnego poglądu, iż obwiniony B. T. rzekomo działał bez

upoważnienia A. L. (1) i Z. J. (1) oraz, że nie miał umocowania do wskazania we wniosku egzekucyjnym rachunku bankowego pełnomocnika jako właściwego do dokonania wpłaty dochodzonej od przeciwnika procesowego należności z tytułu kosztów zastępstwa prawnego - wbrew oczywistemu zapisowi i umocowaniu pełnomocnika do pobierania należności wynikających z przedmiotowej sprawy o naruszenie dóbr osobistych Johanna K. - jak w pełnomocnictwach procesowych udzielonych przez skarżących tj. dokumentach pełnomocnictw z dnia 21.06.2012 r. (A. L. (1)) i z dnia 1.07.2012 r. (Z. J. (1));

2.

błąd w ustaleniach faktycznych, co do rzekomego działania pełnomocnika z zasadami etyki zawodowej polegającego na niezachowaniu staranności, rzetelności i uczciwości w rozliczeniach z klientami przez niepoinformowanie Mandantów (skarżących w sprawie dyscyplinarnej) o otrzymaniu kosztów procesu wbrew oczywistemu faktowi, że skarżący L. i J. nie wykazali, że rozliczyli się z pełnomocnikiem i uregulowali na jego rzecz należne wynagrodzenie oraz dokonali zwrotu należności z tytułu poniesionych przez niego kosztów w związku z faktycznym wykonywaniem obowiązków pełnomocnika procesowego (w tym koszty korespondencji, koszty przyjazdów na rozprawy w Zielonej Górze oraz wyjazdu na rozprawę apelacyjną w Poznaniu);

3.

kardynalny błąd w ustaleniach faktycznych Sądu co to tego, że strony ustaliły wynagrodzenia za zastępstwo procesowe w wysokości po 1.200,00 zł za cały proces - do prawomocnego zakończenia postępowania - wbrew zasadom logiki, wbrew doświadczeniu życiowemu i zawodowemu i bez uwzględnienia, że w czerwcu - lipcu 2012 r. (gdy udzielone były pełnomocnictwa i zlecano usługi) absolutnie niemożliwym było do przewidzenia ile będzie trwał proces, jakie czynności procesowe będą prowadzone, jaki będzie nakład pełnomocnika, czy i jakie komplikacje lub zawiłości wyjdą w toku postępowania etc., a ponadto błąd, a faktycznie zasadniczo brak jakichkolwiek ustaleń Sądu co do kosztów świadczenia usług prawniczych;

4.

nieuwzględnienie, że w okresie bezpośrednio po zakończeniu postępowania cywilnego Z. J. (1) zlecił obwinionemu realizowanie innej usługi prawnej - a mianowicie jako pełnomocnikowi w postępowaniu karnym działanie w sprawie tragicznej śmierci syna - A. J., za które to usługi nie uregulował uczciwej należności wynikającej z obowiązującej taryfy, jak również z rzeczywistego nakładu pracy, czasu prowadzenia postępowania (w okresie 2016-2017) i ponoszonych kosztów z tytułu występowania w postępowaniu karnym (Sąd Rejonowy w Lubinie, Prokuratura Rejonowa w Lubinie, Prokuratura Regionalna we Wrocławiu...);

5.

nieuwzględnienie, że w okresie wkrótce po zakończeniu postępowania cywilnego A. L. (1) zleciła obwinionemu realizowanie innej usługi prawnej - a mianowicie usługi na rzecz jej przyjaciela (znajomego) - obywatela Niemiec (Pana D. B.)- związanej z zamiarem realizowania przez tego ob. Niemiec - budowy domu jednorodzinnego na terenie posesji należącej do A. L. (1), za które to usługi nie uregulowała obwinionemu ani rzetelnej, ani uczciwej należności - wynikającej z rzeczywistego nakładu pracy, zakresu udzielonej pomocy prawnej, włącznie z tłumaczeniem negocjacji pomiędzy D. B. a przedsiębiorcami - kandydatami do wykonywania robót budowlanych, jak również nie rozliczenie się z faktycznie ponoszonych kosztów (przyjazdy do miejsca zamieszkania A. L. w Rybakach, faktyczne występowanie obwinionego w roli tłumacza, koszty korespondencji upominawczej do wykonawcy robót budowlanych);

6.

niewyjaśnienie wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności przedmiotowej sprawy, a przede wszystkim następujących kwestii:

- nieustalenie jakie rzeczywiście należności zostały uregulowane przez skarżących na rzecz obwinionego z tytułu zastępstwa prawnego i kosztów ponoszonych w związku z realizowaniem pełnomocnictw - występowania w procesie przez okres ponad 3 lat;
- nie uwzględnienie, że skarżący nie wykazali, czy i że uregulowali na rzecz pełnomocnika jakiegokolwiek należności z tytułu udziału w postępowaniu odwoławczym - apelacyjnym przez Sądem Apelacyjnym w Poznaniu;
- bezzasadne przyjęcie, że obwiniony nie poinformował skarżących o prawomocnym zakończeniu postępowania oraz o kosztach procesu - wbrew oczywistemu faktowi, że bezpośrednio po rozprawie apelacyjnej w Poznaniu obwiniony wykonał telefon do jednego ze skarżących (bodajże do p. A. L. (1) z informacją o oddaleniu apelacji);
- niedostrzeżenie, że skarżący nie dokonali wypowiedzenia pełnomocnictw procesowych, a tym samym nie podważali formalnie działań obwinionego aż do czasu złożenia skarg na działanie radcy prawnego;
- nieuwzględnienie, że wkrótce po zakończeniu postępowania przed SA w Poznaniu obwiniony wielokrotnie kontaktował się osobiście ze skarżącymi, którzy zlecieli mu kolejne usługi prawnicze i w trakcie tych spotkań kwestia zakończenia postępowania, uzyskania należności od p. K. i faktyczne uznanie rozliczenia się za usługę nie budziła wątpliwości - co zresztą wynika także z tego faktu, iż skargi zostały złożone dopiero w styczniu 2017r., po wcześniejszych wezwaniach do zapłaty z grudnia 2016 r.;
- nieuwzględnienie, że skarżący pomimo roszczeń finansowych nie wystąpili przeciwko obwinionego na drogę postępowania sądowego o zapłatę wskazanych przez siebie należności;
- niewskazanie jak i na jakiej podstawie - na podstawie jakich wiarygodnych dowodów - Sąd Dyscyplinarny ustalił, że z umowy ustnej wynika ustalenie kosztów zastępstwa prawnego po 1200 zł i bezzasadne przyjęciem, że skarżący zapłacili kwoty po 1200 zł w dacie zlecenia usług albowiem w rzeczywistości było tak, że inna kwotę zapłaciła p. A. L. (1), a inną - p. Z.. J. (niższą o kilkaset złotych z tego powodu, że był to znajomy - w latach szkolnych uczęszczał z siostrą obwinionego do tej samej klasy szkoły podstawowej),

7.

naruszenie przepisów postępowania na skutek sporządzenia uzasadnienia, które nie spełnia wymogów należytego uzasadnienia faktycznego i prawnego (...), jak również naruszenie prawa obwinionego do obrony swoich praw w sytuacji szykan i zniesławiania przez osoby trzecie poprzez chybione przyjęcie, że obwiniony groził skarżącym wszczęciem postępowania karnego - co wskazuje na stronniczość i tendencyjność Sądu dyscyplinarnego I instancji oraz naruszenie zasady in dubio pro reo na skutek nieusprawiedliwionego przyjęcia, że skarżący dokonali na rzecz obwinionego wpłat po 2350 zł

8.

naruszenie prawa materialnego, a mianowicie bezzasadne zastosowanie w okolicznościach przedmiotowej sprawy przepisu art. 12 Kodeksu Etyki w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych co do działania radcy prawnego poza zakresem umocowania czy też bez umocowania.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje:

Odwołanie obwinionego uznać należało za zasadne jedynie w części dotyczącej pierwszego z przypisanych mu czynów. Za zasadny bowiem uznać należy zarzut obwinionego dotyczący błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegającego na przyjęciu przez Sąd Dyscyplinarny poglądu, iż obwiniony B. T. działał bez upoważnienia A. L. (1) i Z. J. (1) oraz, że nie miał umocowania do wskazania we wniosku egzekucyjnym rachunku bankowego pełnomocnika jako właściwego do dokonania wpłaty dochodzonej od przeciwnika procesowego należności z tytułu kosztów zastępstwa prawnego. Zarzut ten zasługuje na uwzględnienie, gdyż zarówno bowiem w pełnomocnictwie z dnia 21.06.2012 udzielonym przez Panią A. L. (1), jak również w pełnomocnictwie z dnia 1.07.2012

r. udzielonym przez Pana Z. J. (1) znajduje się sformułowanie, iż udzielone umocowanie obejmuje prawo odbierania na rzecz Mocodawcy należności wynikających ze sprawy o naruszenie dóbr osobistych oraz kwestii nieruchomości położonej w Rybakach. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego obwiniony był zatem upoważniony przez Z. J. (1) i A. L. (1) do wskazania w wezwaniu przedegzekucyjnym z dnia 23.09.2015 roku i we wniosku egzekucyjnym z dnia 30.09.2015 roku wszczynającym postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygn. akt Km 2094/15, własnego rachunku bankowego, zamiast rachunku bankowego reprezentowanych wierzycieli, jako rachunku właściwego do dokonania zwrotu zasądzonych kosztów procesu. Z tego też względu Wyższy Sąd Dyscyplinarny zmienił zaskarżone orzeczenie w pkt 1 w ten sposób, że uniewinnił obwinionego B. T. od popełnienia opisanego tam czynu. Samo wskazanie własnego rachunku bankowego przez obwinionego we wnioskach - ze względu na treść udzielonych przez pokrzywdzonych pełnomocnictw - nie stanowiło bowiem naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6.07.1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 12 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Dopiero późniejsze nierozliczenie się obwinionego z przekazanych przez komornika kwot należy uznać za naruszenie ww. przepisów.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego stan faktyczny sprawy w pozostałym zakresie, tj. co do czynów opisanych w pkt 2 i 3 zaskarżonego orzeczenia został ustalony przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w sposób prawidłowy, znajdujący pełne potwierdzenie w analizie i ocenie zebranego materiału dowodowego. Tym samym podniesione przez obwinionego zarzuty w pozostałym zakresie mogą skutkować zmianą, bądź uchycieniem zaskarżonego orzeczenia. Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie stwierdził także wystąpienia okoliczności stanowiących bezwzględne przyczyny odwoławcze. Wyższy Sąd Dyscyplinarny podziela również stanowisko Sądu I instancji w zakresie wymiaru kary uznając je adekwatne do wagi i okoliczności popełnionych czynów. Z uwagi na zmianę zaskarżonego orzeczenia w zakresie pkt 1 i uniewinnieniem obwinionego ustala przesłanka wymiaru kary łącznej, co skutkowało koniecznością uchycenia zaskarżonego orzeczenia także w tym zakresie.

Dokonując analizy zebranego materiału dowodowego, w szczególności w kontekście treści złożonego odwołania, wskazać należy, iż chybiony jest zarzut obwinionego skierowany do zaskarżonego orzeczenia w pkt 2 oraz pkt 3, a wskazujący na bezzasadność uznania przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, iż obwiniony nie poinformował Mandantów (skarżących w sprawie dyscyplinarnej) o otrzymaniu kosztów procesu. Obwiniony podniósł, iż skarżący nie wykazali, że rozliczyli się z pełnomocnikiem, a także podniósł błąd w ustaleniach faktycznych Sądu co to tego, że strony ustaliły wynagrodzenia za zastępstwo procesowe w wysokości po 1.200,00 zł za cały proces - do prawomocnego zakończenia postępowania. W niniejszej sprawie należy zwrócić uwagę na fakt, iż strony nie zawarły pisemnej umowy ustalającej zasady reprezentowania w sądzie i wysokość wynagrodzenia. W treści pełnomocnictw z dnia 21.06.2012 r. (A. L. (1)) i z dnia 1.07.2012 r. (Z. J. (1)) znajduje się jednak zapis: „Strony ustaliły, że wynagrodzenie pełnomocnika / adwokata/ w przedmiotowej sprawie zostało ustalone z uwzględnieniem obowiązującej taryfy - rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości". Zgodnie z § 11 ust. 1 pkt. 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które obowiązywało w dacie udzielenia pełnomocnictw - stawki minimalne w sprawach o ochronę dóbr osobistych i ochronę praw autorskich wynosiły 360 zł. Z zeznań pokrzywdzonych oraz świadka I. J. wynika jednak, iż obwiniony ustalił wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w wysokości 1.200,00 zł od każdego z pokrzywdzonych. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zasadnie dał wiarę zeznaniom pokrzywdzonych oraz świadka I. J., iż ustalona kwota 1.200,00 zł miała obejmować wszelkie czynności radcy prawnego do prawomocnego zakończenia postępowania sądowego. Pokrzywdzeni dopłacali radcy prawnemu różne kwoty, w związku z przedłużającym się postępowaniem. Zeznania te są spójne, logiczne i konsekwentne. Sam obwiniony w piśmie z dnia 05.05.2017 r. skierowanym do Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Zielonej Górze potwierdził, iż otrzymał od Pana J. 1200 zł, który później dokonywał kolejnych wpłat - łącznie 2000 zł brutto za I i II instancję. Zgromadzony materiał dowodowy pozwala zatem na przyjęcie, iż pokrzywdzeni rozliczyli się z obwinionym.

Na marginesie warto nadmienić, iż skoro w dacie udzielenia pełnomocnictw minimalna stawka w sprawach o ochronę dóbr osobistych wynosiła 360,00 zł, to kwota 1.200,00 zł absolutnie uwzględniała nakład pracy pełnomocnika, czy stopień trudności i złożoności sprawy. Wysokość wynagrodzenia lub sposób jego ustalenia, w szczególności w

sytuacji, gdy ma odbiegać od norm przepisanych powinny zostać uzgodnione z klientem w sposób jednoznaczny przed przystąpieniem do świadczenia pomocy prawnej.

Obwiniony po otrzymaniu zwrotu kosztów sądowych na swój rachunek bankowy powinien nie tylko powiadomić o powyższym klientów, ale także dokonać stosownego rozliczenia. Stąd też, Wyższy Sąd Dyscyplinarny w pełni podziela ustalenia Sądu I instancji, co do braku poinformowania przez obwinionego pokrzywdzonych Z. J. (1) i A. L. (1) o otrzymaniu w dniu 23.10.2015 roku zasądzonych na ich rzecz kosztów procesu i nierozliczenia się z pobranych kosztów, mimo kierowanych pod jego adresem wezwań. Takie działanie obwinionego zasadnie zostało ocenione jako niespełniające wymogów rzetelności i uczciwości, a także należytej staranności przy wykonywaniu czynności zawodowych.

Nie sposób było uznać za zasadny także kolejny zarzut obwinionego - z pkt 4 odwołania, tj. nieuwzględnienie, że w okresie bezpośrednio po zakończeniu postępowania cywilnego Z. J. (1) zlecił obwinionemu realizowanie innej usługi prawnej. Pomijając okoliczność, iż obwiniony nie przedstawił żadnego dowodu na okoliczność wykazania podstawy umocowania go przez Z. J. (1) do działania w charakterze pełnomocnika w postępowaniu karnym w sprawie tragicznej śmierci syna - A. J., w tym dowodu wskazującego na ustalenia w zakresie wynagrodzenia z tego tytułu, to podkreślić przede wszystkim należy, iż niniejsze postępowanie ma ściśle określony przedmiot wynikający z opisu przypisanego obwinionego czynu. Okoliczność ewentualnego świadczenia pomocy prawnej dla pokrzywdzonych także w innych sprawach nie ma wpływu na prawidłowość poczynionych ustaleń i ich oceny prawnej.

Zarzut z pkt 5 odwołania - dotyczący nieuwzględnienia, że w okresie wkrótce po zakończeniu postępowania cywilnego A. L. (1) zleciła obwinionemu realizowanie innej usługi prawnej - także nie zasługuje na uwzględnienie z tożsamyh przyczyn jak w odniesieniu do zarzutu z pkt 4 odwołania.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż to sam obwiniony doprowadził do sytuacji, w której nie uregulował w formie pisemnej zasad wynagradzania go za prowadzenie pozostałych spraw pokrzywdzonych, co więcej nie przedstawił żadnych rozliczeń z tego tytułu (pokwitowań, faktur). Brak jest podstaw, by - jak zdaje się sugerować obwiniony - przyjąć, że zasądzone i wyegzekwowane koszty procesu zasądzone na rzecz pokrzywdzonych miały stanowić w pewnej mierze wynagrodzenie obwinionego z tytułu pozostałych spraw. Profesjonalny charakter świadczenia pomocy prawnej przez radcę prawnego wymaga natomiast, aby to obwiniony podjął działania celem jednoznacznego uregulowania powyższych kwestii. Brak powyższych uregulowań świadczy o braku rzetelności i sumienności obwinionego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w żadnym stopniu nie podziela kolejnego zarzutu (z pkt 6), iż w ocenie obwinionego Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, nie wyjaśnił wszelkich istotnych dla sprawy kwestii.

Nie można przyznać racji obwinionemu, który zarzuca nieustalenie jakie rzeczywiście należności zostały uregulowane przez skarżących na rzecz obwinionego i który w uzasadnieniu odwołania wskazuje, iż skarżący „zmówili się” przeciwko obwinionemu. Obwiniony twierdzi następnie, iż skarżący nie wiedzieli, że Pan J. zapłacił na początku - „za wejście do sprawy” kwotę 800 zł i miał o tym nie mówić Pani L.. Stawianie zarzutu, iż „sąd wydał orzeczenie przy przyjęciu danych, które są wewnętrznie sprzeczne” (str. 5 odwołania), podczas gdy sam obwiniony w piśmie z dnia 05.05.2017 r. (skierowanym do Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Zielonej Górze) potwierdził, iż otrzymał od Pana J. 1200 zł, który później dokonywał kolejnych wpłat łącznie na kwotę 2000 zł - całkowicie podważa wiarygodność twierdzeń obwinionego. Niezasadny jest zarzut, iż Okręgowy Sąd Dyscyplinarny nie uwzględnił, że skarżący nie wykazali, czy i że uregulowali na rzecz pełnomocnika jakiegokolwiek należności z tytułu udziału w postępowaniu odwoławczym - apelacyjnym przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu. Należy podkreślić, że w ww. piśmie z dnia 05.05.2017 r. obwiniony wskazał, iż kwota 2000 zł została uiszczona przez Pana J. za I i II instancję. Ponadto z zeznań pokrzywdzonych i świadka I. J., którym Sąd zasadnie dał wiarę, wynika, iż wynagrodzenie zostało ustalone za całość sprawy „od początku do końca”, a nie za poszczególne instancje. Wbrew twierdzeniom obwinionego, z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie nie wynika także, by wkrótce po zakończeniu postępowania przed Sądem Okręgowym w Poznaniu obwiniony wielokrotnie kontaktował się osobiście ze skarżącymi. Natomiast niewystąpienie przez pokrzywdzonych przeciwko obwinionemu na drogę postępowania

sądowego o zapłatę wskazanych przez siebie należności, nie wpływa na zakres odpowiedzialności dyscyplinarnej obwinionego.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego nie można zgodzić się ze stanowiskiem zawartym w odwołaniu, jakoby doszło do naruszenia przepisów postępowania na skutek sporządzenia uzasadnienia, które nie spełnia wymogów należytego uzasadnienia faktycznego i prawnego. Sporządzone uzasadnienie odnosi się do całości przeprowadzonego przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym postępowania dowodowego i ustalonego w ten sposób stanu faktycznego, zawierając elementy wymagane w art. 424 § 1 pkt 1 kpk. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wyjaśnił ponadto w uzasadnieniu podstawę prawną orzeczenia.

Przechodząc do kolejnego z zarzutów obwinionego - naruszenie prawa obwinionego do obrony swoich praw w sytuacji szykan i zniesławiania przez osoby trzecie – zarzut ten nie zasługuje na uwzględnienie. W piśmie z dnia 30.04.2017 roku, skierowanym do Z. J. (2), obwiniony groził postępowaniem karnym w przypadku niezrealizowania przez Z. J. (2) oczekiwań dotyczących pisemnych przeprosin i zapłaty wskazanego zadośćuczynienia na rzecz organizacji pożytku publicznego. Zachowanie obwinionego stanowiło naruszenie granic wypowiedzi i nie może być usprawiedliwione korzystaniem z prawa do obrony. W tej mierze nie sposób nie zauważyć, że art. 32 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego wyraźnie stwierdza, iż radca prawny nie może w swych zawodowych wystąpieniach grozić postępowaniem karnym lub dyscyplinarnym. Nie można mieć także wątpliwości co do tego, że pismo z dnia 30.04.2017 roku skierowane do Z. J. (2) miało charakter "wystąpienia zawodowego". Pismo było w sposób wyraźny oznaczone, jako pochodzące od radcy prawnego. W wyroku z dnia 17 maja 2018 r., sygn. akt SDI 5/18, Sąd Najwyższy stwierdził, iż o realizacji ustawowych znamion przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego można mówić wtedy, gdy treść wstąpienia zawodowego radcy prawnego nie pozostawia jakichkolwiek wątpliwości co do tego, że została w nim zawarta groźba postępowania karnego. Treść pisma z dnia 30.04.2017 r. jednoznacznie wskazuje, iż radca prawny groził pokrzywdzonemu wszczęciem postępowania karnego.

Za chybiony należy uznać także zarzut naruszenia zasady in dubio pro reo na skutek nieusprawiedliwionego przyjęcia, że skarżący dokonali na rzecz obwinionego wpłat po 2350 zł. Podniesiona przez obwinionego zasada in dubio pro reo ma zastosowanie tylko wtedy, gdy w przeprowadzonym postępowaniu pozostały nie wyjaśnione okoliczności popełnionego przewinienia dyscyplinarnego. Z przeprowadzonego postępowania wynika, że Sąd zapoznał się z wszystkimi dostępnymi dowodami i nie powziął żadnych wątpliwości, jak również nie stwierdził wystąpienia w sprawie nie wyjaśnionych okoliczności, które powinny zostać rozstrzygnięte na korzyść obwinionego i mieć wpływ na wydane orzeczenie przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny.

Odnosząc się do ostatniego zarzutu, tj. naruszenia prawa materialnego, a mianowicie bezzasadne zastosowanie w okolicznościach przedmiotowej sprawy przepisu art. 12 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych co do działania radcy prawnego poza zakresem umocowania czy też bez umocowania - Wyższy Sąd Dyscyplinarny uwzględnił ten zarzut, zmieniając zaskarżone orzeczenie w pkt 1 w ten sposób, że uniewinnił obwinionego B. T..

O kosztach postępowania przed Wyższym Sad Dyscyplinarny orzeczono stosownie do art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych, obciążając nimi Obwinionego z uwagi na jego ukaranie w niniejszym postępowaniu dyscyplinarnym. Wysokości kosztów postępowania określono na poziomie stawki minimalnej określonej w oparciu o § 1 ust. 1 pkt 2) w związku z § 1 ust. 2 Uchwały nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.

Mając powyższe na uwadze Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł jak w sentencji.